

VYUŽITEĽNOSŤ PROJEKTU KEGA-HTI V PUBLIKAČNEJ PRAXI MLADÝCH PRÁVNÝCH VEDCOV

REDAKCIA HTI
UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
PRÁVNICKÁ FAKULTA
KATEDRA PRÁVNÝCH DEJÍN

Abstrakt

HISTORIA ET THEORIA IURIS (HTI) je recenzovaný odborný časopis pre oblasť právnej vedy financovaný v rámci schváleného projektu zo zdrojov MŠ SR a grantovej agentúry KEGA na roky 2009 – 2011. Vychádza dvakrát ročne v elektronickej (www.ht-iuris.sk) a printovej podobe. Cieľom projektu bol výskum kvality formácie a vedeckokvalifikačných výstupov mladých právnych vedcov. Praktickým výstupom výskumu pre uvedenú cieľovú skupinu je poskytnutie priestoru v HTI na priebežné publikovanie vedeckých článkov, ktoré môžu byť využiteľné v procese tvorby dizertačných, diplomových a bakalárskych prác frekventantov 1. až 3. stupňa vysokoškolského štúdia a perspektívne aj habilitačných prác mladých vedeckých a pedagogických pracovníkov do veku 35 rokov na právnických fakultách v SR. Hlavným poslaním prieskumu organizovaného redakciou HTI elektronickou cestou s vybranou skupinou prispievateľov do časopisu HTI z právnických fakúlt v Bratislave, Košiciach a v Trnave bolo urobiť prehľad o využiteľnosti projektu KEGA-HTI v publikačnej praxi mladých právnych vedcov, najmä s akcentom na problematiku citovania a odkazovania na klasické a elektronické zdroje. Celá diskusia je dostupná na webovej stránke www.ht-iuris.sk.

Úvod

Redakcia časopisu HTI sa obrátila na vybranú skupinu autorov so sériou konkrétnych otázok, ktorých cieľom bolo overiť si, ako mladí právnici na Slovensku vnímajú zameranie projektu KEGA-HTI cez optiku svojich praktických skúseností. Výsledok vyznieva pre tvorcov projektu povzbudivo: potvrdzuje užitočnosť takto zameraného výskumu a nabáda na pokračovanie podobne orientovaných aktivít.

Výsledky prieskumu

Prieskum dištančnou formou potvrdil, že s problematikou metodológie, ako písať záverečné a kvalifikačné práce, sa väčšina prispievateľov do HTI oboznámila počas vysokoškolského štúdia z vlastnej iniciatívy napríklad z publikácie D. Katuščáka: Ako písať záverečné a kvalifikačné práce. Čias-

točne sa tak stávalo aj v procese výučby na právnických fakultách, no systematicky až v treťom stupni vysokoškolského štúdia. Študentom prvého a druhého stupňa a najmä doktorandom pritom s metodológiou písania záverečnej alebo kvalifikačnej práce do istej miery pomáhali ich zodpovední vedúci, ale väčšia časť aktivít v tomto smere zostávala na ich osobnej angažovanosti. Ukazuje sa, že najmä väčšina doktorandov má pomerne vyhranenú a jasnú predstavu o spracovaní svojej dizertačnej práce a zodpovední vedúci ich nemusia zásadne usmerňovať po metodologickej stránke. Podľa názoru jedného z diskutérov by bolo potrebné a vhodné zaradiť takýto predmet aj o semester skôr ako pred vypracovaním konkrétnej záverečnej práce bakalárskeho a magisterského štúdia, prípadne by nebolo na škodu ani zavedenie predmetu, ktorého obsahom by bola metodológia vedeckej práce a praktické poznatky o písaní odborných textov, hneď do prvého semestra štúdia na právnických fakultách.

Zaujímavé zistenie vyšlo, pokiaľ ide o hodnotenie záverečných prác doktorandov z hľadiska citovania a odkazovania na klasické a elektronické zdroje dokumentov, s ktorými pracovali. Ani školitelia, ani oponenti sa vo svojich posudkoch k ich úrovni podrobnejšie nevyjadrovali. Až na menšie výnimky robili tak skôr stručne v zmysle všeobecného konštatovania, že práca je v súlade s citačnou normou. Naproti tomu, ak boli vedúcimi záverečných prác (školiteľmi) svojich študentov alebo ich oponentmi samotní prispievatelia do časopisu HTI, zvyčajne venovali väčšiu pozornosť problematike citovania a odkazovania, ako to bežne býva zvykom. Viedli študentov k tomu, aby dôsledne citovali a naučili sa používať jednotlivé metódy citovania podľa normy ISO 690 a ISO 690-2, ale najmä dodržiavali etiku citovania. Poskytovali im zároveň informáciu, že na webovej stránke časopisu HTI majú k dispozícii materiály, ktoré sa zaoberajú technikami citovania. Dá sa to v istom zmysle označiť za pozitívny výsledok vplyvu projektu KEGA-HTI.

Prínos projektu KEGA-HTI

Väčšina účastníkov prieskumu napísala svoj prvý vedecký alebo odborný článok v prvom ročníku svojho doktorandského štúdia. Nie všetkým boli pri príprave naň známe základné požiadavky na jeho napísanie. Sú však v tomto smere i výnimky – ide skôr o jednotlivcov, ktorí s takouto iniciatívou prichádzajú už počas bakalárskeho či magisterského štúdia alebo na strednej škole. Celkovo sa dá povedať, že všetci účastníci prieskumu privítali existenciu časopisu HTI, ktorý pravidelne prinášal odborné články orientované aj na hlavné zásady citovania a odkazovania. Považujú to za správne a veľmi prínosné, pretože podľa nich medzi mladými slovenskými právnymi vedcami nie sú dostatočné vedomosti o tejto problematike, čo potvrdzuje aj nejednotná prax citovania a odkazovania a nedodržiavanie platných noriem. Preto je podľa

nich osвета v tejto oblasti veľmi žiaduca a môže prispieť k skvalitneniu ich praxe citovania a odkazovania.

Možno povedať, že výzvou doby v oblasti publikovania sú odkazy na informačné pramene v elektronickej forme. Až na niekoľko výnimiek sa za dostatočne zorientovaných v tejto problematike označilo skôr menej diskutujúcich. Požiadavky normy ISO 690-2 na správne citovanie elektronických zdrojov považujú za pomerne komplikované a väčšina z nich uvítala možnosť zoznámiť sa s nimi na stránkach HTI, aby zvládla citovanie elektronických zdrojov v súlade s platnou normou. Objavil sa tiež návrh vypracovať prehľad zahraničných informačných databáz dostupných on-line a potom, aspoň v základnej miere, priblížiť návod na prácu s nimi. Vynorilo tu aj viac otázok, najmä pokiaľ ide o aktuálnosť a stálosť odkazov a prameňov, ako postupovať, ako si overiť pri častej zmene stránok, kedy môžu byť odkazy v niektorých prípadoch už po roku – dvoch neaktuálne a pod.

Na otázku, v čom vidia účastníci prieskumu prínos projektu, prípadne nedostatky alebo možnosti na jeho lepšie využitie, prevládol jednoznačný názor, že projekt KEGA-HTI, ktorý sa tohto roku končí, umožňujúci v pravidelných intervaloch publikovať vedecké články v recenzovanom a celoslovensky známom vedeckom časopise, možno označiť za vynikajúcu myšlienku. Osobitne ocenili skutočnosť, že im to pomáha v kvalifikačnom raste. Okrem toho majú možnosť prehĺbovať svoje poznatky v oblasti metodológie vedeckej práce, ktoré garantovali vysokokvalifikované odborníčky z oblasti knižničnej a informačnej vedy. Ako výborný nápad rovnako označili existenciu elektronickej formy časopisu HTI, ktorá bola so zreteľom na relatívne nízky náklad printovej verzie (300 ks) garanciou dostupnosti tohto časopisu pre všetkých potenciálnych záujemcov. Ďalší vyzdvihli skutočnosť, že každý príspevok bol recenzovaný skúsenými hodnotiteľmi, čo mladým autorom pomáhalo odhaľovať silné a slabé stránky v ich vedeckej práci.

Vízia budúcnosti

Za užitočnú označili viacerí účastníci prieskumu možnosť výmeny skúseností, príležitosť publikovať svoje vedecké výstupy a posilňovať publikačnú prax. Je to trend bežný „vo veľkom svete“ – na kvalitných univerzitách a fakultách, kde sú podobné časopisy (projekty, možnosti) obvykle samozrejmosťou, pretože rozvíjajú potenciál mladých vedeckých pracovníkov. Projekt bol v tomto ohľade veľmi užitočný a jednoznačne zaznela podpora každému pokusu o jeho zachovanie. Objavil sa i názor, že projekt treba privítať ako zaujímavú alternatívu pre tých študentov, ktorí sa chcú venovať odbornej publicistike z odboru právo. Doteraz na právnických fakultách v tejto podobe neexistovala. V tomto smere je inšpiráciou aj pre študentskú vedeckú odbor-

nú činnosť (ŠVOČ), ktorá sa do roku 2010 na nich konala len v obmedzenej miere.

Väčšina diskutujúcich dištančnou formou vyjadrila s úrovňou časopisu HTI maximálnu spokojnosť a vyjadrovala želanie i nádej, že bude vychádzať naďalej. Uvítala by aj príležitosť, aby vychádzanie printovej a elektronickej podoby časopisu HISTORIA ET THEORIA IURIS pokračovalo v dvojazyčnej anglicko-slovenskej mutácii a jeho distribúcia sa okrem právnických fakúlt na Slovensku rozšírila na vybrané univerzity a právnické fakulty v zahraničí. Zväčšilo by to prestíž samotného časopisu, zároveň by ho tento „internacionálny“ aspekt atraktívnil aj pre prispievateľov a kládol postupne väčšie nároky na kvalitu, potenciálne by sa mohol zvýšiť aj počet zahraničných citácií našich autorov. Až na jeden prípad všetci autori v diskusii prejavili záujem o prezentáciu v takomto anglicko-slovenskom časopise pre mladých právnych vedcov aj za predpokladu, že by okrem slovenskej pripravovali a dodávali redakcii tiež jeho anglickú verziu. Prácu navyše s prekladom by boli ochotní vynaložiť, pretože to okrem iného stimuluje a rozširuje jazykové zručnosti. Za prínos by považovali aj možnosť prezentovať výsledky svojej vedeckej práce v zahraničnej komunite vedcov. To všetko sa však zrejme stane až súčasťou námetu na úplne nový projekt KEGA v budúcich rokoch.

Záver

O publikovanie v časopise HTI väčšina účastníkov prieskumu prejavila záujem, pretože ich od samého začiatku oslovil sympatický a na Slovensku ojedinelý nápad v podobe projektu, ktorého cieľom bolo urobiť výskum kvality formácie a vedeckokvalifikačných výstupov mladých právnych vedcov spojený s vydávaním kvalitného, recenzovaného časopisu. Mladí právni vedci zo SR tak mohli prezentovať čiastkové výsledky svojej vedeckej činnosti, publikovať ich v podobe článkov v HTI s možnosťou využiť ich aj pri tvorbe svojich záverečných a kvalifikačných prác, pokiaľ boli s nimi tematicky kompatibilné. Navyše zaujala aj koncepcia, že časopis vychádzal okrem printovej verzie i v elektronickej podobe, čo umožňovalo dištančnú formu komunikácie s autormi a potenciálnymi čitateľmi. Prednosťou časopisu HTI bolo, že išlo o periodikum s redakčnou radou zloženou z odborníkov – renomovaných predstaviteľov slovenskej právnej vedy v jej jednotlivých odboroch, ktorí poskytovali každému prispievateľovi fundovanú oponentúru a vecnú kritiku jeho diela, čo je najmä pre začínajúcich autorov mimoriadne cenné. Je oprávnený predpoklad, že keď sa časopis dostane do širšieho povedomia študentov a absolventov právnických fakúlt na Slovensku, porastie jeho význam aj pri tvorbe záverečných, kvalifikačných a habilitačných prác, ako aj pre ďalšie vzdelávanie a prehľbovanie vedomostí mladých právnych vedcov

v jednotlivých oblastiach. V priebehu projektu napríklad úspešne zavŕšili proces habilitácie dve z aktívnych autoriek časopisu HTI. Diskutujúci celkovo vyzdvihli kvalitu práce celej redakcie HTI. Každý článok mal garantovanú odbornú úroveň a časopis pôsobil reprezentatívnym dojmom. Využitelnosť časopisu vidia najmä v možnosti publikovania čiastkových výsledkov pripravovaných dizertačných a habilitačných prác mladých právnych vedcov. Potešiteľné je, že časopis HTI bude aj po skončení projektu KEGA-HTI vychádzať naďalej, hoci so zreteľom na obmedzené finančné prostriedky iba v elektronickej podobe.